

Božstvo Ježiša

Obsah

- Cieľ nášho článku
- Božstvo Mesiáša pozná i Starý zákon
- Svedectvo prvých troch evanjelií
- Ježišovo božstvo v listoch apoštola Pavla
- Najsilnejšie svedectvo – apoštol Ján

Biblické citáty sú z Katolíckeho prekladu © 1968 Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, Rím, b. t. 1968.

⚓ Cieľ nášho článku

Čo učí Nový zákon o Ježišovej prirodzenosti? Táto otázka viedla od prvého storočia k sporom a je príčinou rozkolov dodnes. Neodmietame myšlienky z raného obdobia kresťanstva a prvých koncilov. Chceme sa však zamerať na svedectvo svätého Písma – Biblie, pretože je definitívnym zdrojom všetkého, čomu ako kresťania veríme. V ňom nájdeme odpovede na podstatné otázky viery. S láskou k pravde nás Písmo privedie k jednote i v otázkach Ježišovej prirodzenosti. V tomto článku vychádzame z toho, že Ježiš bol úplne človekom. Sám seba nazýval „*Synom človeka*“. Jeho vnútornú čistotu a plnú odovzdanosť však v žiadnom prípade nepripisujeme jeho božstvu. Napriek tomu by sme chceli ukázať, že Ježiš má rovnakú prirodzenosť ako Otec – je Bohom.

⚓ Božstvo Mesiáša pozná i Starý zákon

Väčšina textu Starého zákona neukazuje na božstvo Mesiáša. Je však niekoľko výnimiek, medzi ktorými vyniká pasáž v Danielovi 7,13–14:

Videl som v nočnom videní a hľa, v oblakoch neba prichádzal ktosi ako Syn človeka; prišiel až k Starcovi dní, priviedli ho pred neho. A jemu bola odovzdaná vláda a kráľovstvo, takže jemu slúžili všetky národy, kmene a nárečia; jeho vláda je vláda večná, ktorá nezaniká, a jeho kráľovstvo, ktoré nezahynie.

Daniel rozlišuje **Syna človeka** a **Starca dní**. Napriek tomu je **Syn človeka** uctievaný ako Boh. V predchádzajúcom verši (12) je **ostatným zvieratám odňatá moc a bola im určená dĺžka života na istý čas**. Kráľovstvo Mesiáša tak existuje paralelne s inými veľmocami. Nie je teda politické, ale duchovné. Možno práve kvôli týmto veršom Ježiš sám o sebe hovoril ako o **Synovi človeka**.

V žalmoch čítame:

Zvestujem Pánovo rozhodnutie: Pán mi povedal: „Ty si môj syn. Ja som ťa dnes splodil.“ (Žalm 2,7)

***Tvoj trón, Bože, trvá naveky a žezlo tvojho kráľovstva je žezlo spravodlivosti.
(Žalm 45,7)***

Tieto žalmy nehovoria o božstve Mesiáša tak jednoznačne ako Daniel 7. Vzťahnuť ich však na jeho božstvo sa nedá ani vylúčiť. Mnohí ich spájajú s kráľom Šalamúnom, poprípade s inými kráľmi. To sa však nezdá byť uspokojujúcim vysvetlením, keď zvažíme ich ľudské nedostatky a obmedzený vplyv.

Medzi proroctvami nachádzame i jedno proroctvo o ***Kniežati pokoja***:

Ľud, čo kráča vo tmách, uzrie veľké svetlo, nad tými, čo bývajú v krajine tieňa smrti, zažiarí svetlo. Rozmnožil si plesanie, zväčšil si radosť; budú sa tešiť pred tebou, ako sa tešia pri žatve, tak, ako plesajú, keď si delia koristi. Ved' jeho ťažké jarmo a prút jeho pleca a palicu jeho pohoniča lámeš. Lebo každá hrmotná obuv a každý šat zmáčaný v krvi bude spálený, bude ohňu pokrmom. Lebo chlapček sa nám narodil, daný nám je syn, na jeho pleci bude kniežatstvo a bude nazvaný: zázračný Radca, mocný Boh, večný Otec, Knieža pokoja. Jeho vláda bude veľká a pokoj bude bez konca na Dávidovom tróne a nad jeho kráľovstvom, aby ho upevnil a posilnil právom a spravodlivosťou odteraz až naveky. Horlivosť Pána zástupov to urobí. Pán poslal slovo proti Jakubovi, aby dopadlo na Izrael. (Izaiáš 9,1-7)

Sám Izaiáš tieto slová pravdepodobne vzťahoval na židovského kráľa Ezechiáša z 8. storočia pred n. l. (porovnaj Izaiáš 7,14-17). Jeho proroctvo je tak hlboko inšpirované Bohom, že ho sotva môže naplniť nejaký pozemský panovník. Zdá sa, že proroci často sami nedokázali pochopiť hĺbku slov, ktoré sprostredkovali druhým. Ich slová mali naplnenie v horizonte, ktorý bol príliš ďaleko pred nimi. Koho z ľudí by sme mohli nazvať: ***zázračný Radca, mocný Boh, večný Otec, Knieža pokoja?***

✠ Svedectvo prvých troch evanjelií

K otázke Ježišovho božstva nájdeme najviac vo štvrtom evanjeliu Jána. Najprv sa však pozrime na prvé tri.

Evanjelia podľa Matúša a Lukáša začínajú popisom Ježišovho počatia a narodenia. Dozvedáme sa, že Ježišov otec nie je Jozef, ale Boh sám spôsobil zázračné počatie v židovskej panne Márii. Ďalšie svedectvá o Ježišovej božskej prirodzenosti nájdeme i v nasledujúcich pasážach:

V tom čase Ježiš povedal: „Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým. Áno, Otče, tebe sa tak páčilo. Môj Otec mi odovzdal všetko. A nik nepozná Syna, iba Otec, ani Otca nepozná nik, iba Syn a ten, komu to Syn bude chcieť zjaviť. Podte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním. Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom; a nájdete odpočinok pre svoju dušu. Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké.“ (Matúš 11,25-30)

Jeruzalem, Jeruzalem, ktorý zabíjaš prorokov a kameňuješ tých, čo boli k tebe poslaní, koľko rás som chcel zhromaždiť tvoje deti, ako sliepka zhromažďuje svoje kuriatka pod krídla, a nechceli ste! Hľa, váš dom vám ostáva pustý. Lebo vám hovorím: Odteraz ma nevidíte, až kým nebudete hovoriť: »Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom.« (Matúš 23,37-39)

Syn človeka má na zemi moc odpúšťať hriechy... (Marek 2,1-12)

Hlavným zámerom Ježiša v citovaných miestach nebolo zjaviť svoje božstvo. Bez jeho božstva sa však len ťažko dajú chápať.

Matúš opisuje spôsob, akým uctievali učeníci Ježiša slovami, ktoré sú v písme používané pre uctievanie Boha:

A hľa, Ježiš im išiel v ústrety a oslovil ich: „Pozdravujem vás!“ Ony pristúpili, objali mu nohy a klaňali sa mu. (Matúš 28,9)

Keď ho uvideli, klaňali sa mu... (Matúš 28,17)

A slová o krste v Matúšovi 28,19: **v mene Otca i Syna, i Duchu Svätého**, hovoria samé za seba.

✝ Ježišovo božstvo v listoch apoštola Pavla

Pavol sa vo svojich listoch zameriava na ospravedlnenie z viery v Krista. Nepriamo tým vyjadruje, že Ježiš je viac než stvorenie. Často sa zdá, že na správnom učení o Ježišovej prirodzenosti už buduje a veľa k tomu nevysvetľuje. Napriek tomu v Pavlových listoch nájdeme niekoľko miest, ktoré Ježišovo božstvo zdôrazňujú a je veľmi ťažké ich bez viery v jeho božstvo vysvetliť. Napríklad v liste Korinťanom hovorí o kresťanoch, ktorí vzývajú Ježiša podobne, ako Abrahám vzýval Hospodina v Starom zákone (Genezis 12,8):

Pavol, z Božej vôle povolaný za apoštola Krista Ježiša, a brat Sostenes Božej cirkvi v Korinte, posväteným v Kristovi Ježišovi, povolaným svätým aj všetkým, čo vzývajú meno nášho Pána Ježiša Krista na každom mieste u nich aj u nás: Milosť vám a pokoj od Boha, nášho Otca, i od Pána Ježiša Krista. (1 Korinťanom 1,1-3)

V liste Filipanom 2,5-11 píše o rovnocennej Kristovej a Božej prirodzenosti a o uctievaní Krista, ktoré je rovné uctievaniu Otca:

Zmýšľajte tak ako Kristus Ježiš: On, hoci má božskú prirodzenosť, nepridržel sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľuďom a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka. Uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži. Preto ho Boh nad všetko povýšil a dal mu meno, ktoré je nad každé iné meno, aby sa na meno Ježiš zohlo každé koleno v nebi, na zemi i v podsvetí a aby každý jazyk vyznával: „Ježiš Kristus je Pán!“ na slávu Boha Otca.

V liste Kolosanom 1,16 a 2,9 čítame: **Všetko je stvorené skrze neho a pre neho... v ňom telesne prebýva celá plnosť božstva.** Podobne Pavol píše Títovi (2,13), že všetci kresťania očakávajú **blahoslavenú nádej a príchod slávy veľkého Boha a nášho Spasiteľa Ježiša Krista**

. Tu Krista označuje nie len ako nášho Spasiteľa, ale aj ako Boha.

V 1 Korintánom 15,25–28 Pavol prehľbuje učenie o dvoch prirodzenostiach Ježiša — božskej a ľudskej:

Lebo on musí kralovať, kým mu nepoloží všetkých nepriateľov pod nohy. Ako posledný nepriateľ bude zničená smrť, lebo mu všetko položil pod nohy. Ale keď hovorí: „Všetko je podrobené“, je jasné, že okrem toho ktorý mu všetko podrobil. A keď mu bude všetko podrobené, vtedy sa aj sám Syn podrobí tomu, ktorý mu všetko podrobil, aby bol Boh všetko vo všetkom.

Pasáž hovorí o vzkriesenom a oslávenom Kristovi. Pritom vzkriesenie je možné vzťahovať výlučne na človeka Ježiša. Pavol tu pravdepodobne používa obraz víťazného vojvodu. Potom, čo porazil všetkých svojich nepriateľov, sa ako víťaz triumfálne vracia z boja s veľkou slávou. Slávu si však nenechá pre seba, ale predstúpi pred kráľa a pokloní sa mu na výraz toho, že za všetok úspech a slávu vďačí jemu. Takto sa medzi nimi upevní dokonalá jednota. V kontexte Ježišovho vzkriesenia a ľudskej prirodzenosti nemôže jeho poddanie sa Otcovi znížiť váhu predchádzajúcich miest o jeho božskej prirodzenosti a rovnosti s Otcom.

Najsilnejšie svedectvo - apoštol Ján

Predchádzajúce myšlienky o Ježišovom božstve môžeme na záver potvrdiť a prehĺbiť svedectvom apoštola Jána v jeho evanjeliu a Zjavení. Jánovo evanjelium nezačína správou o okolnostiach Ježišovho narodenia, ale dáva nám nahliadnuť do hĺbky tajomstva jeho prirodzenosti. Už v prvých veršoch evanjelia je Kristus nazvaný **Slovom** (grécky LOGOS), ktoré má rovnocennú prirodzenosť s Otcom. Vtelenie Slova ukazuje veľkosť Božej lásky k nám.

Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. Ono bolo na počiatku u Boha. Všetko povstalo skrze neho a bez neho nepovstalo nič z toho, čo povstalo. (Ján 1,1-3)

...neskôr vo verši 14 pokračuje:

Slovo sa stalo telom — teda prijalo i ľudskú prirodzenosť. Ján priamo dosvedčuje, že ako bol Ježiš Bohom, tak bol i človekom. Vo verši 18 dodáva:

Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný Boh, ktorý je v lone Otca, ten o ňom priniesol zvesť. (Ján 1,18)

Niektoré rukopisy (nie tie najstaršie) majú jednoduchšiu verziu **jednorodný Syn**. V oboch verziách je však Kristus z Boha zrodený, a nie Bohom stvorený. Boh je Duch, a tak ani Syn nie je Bohom splodený fyzicky, ale večne. Cieľom je vyjadriť rovnakú prirodzenosť Otca a Syna a ich vzájomnú blízkosť. To je zvesť, ktorá sa opakuje v ďalších kapitolách Jánovho evanjelia (Ján 5,23; 10,38...)

Ježiš o svojom božstve nehovoril často, pretože už i jeho mesiášstvo bolo pre mnohých trňom v oku. No ani vo vyostrených rozhovoroch s jeho nepriateľmi sa nezdržal zjaviť pravdu o sebe. V jednom takomto napätom rozhovore povedal:

„Veru, veru, hovorím vám: Prv ako bol Abrahám, Ja Som.“ (Ján 8,58)

Keď to Židia počuli, chceli Ježiša ukameňovať, pretože netvrdil o sebe: *ja som bol*, ale **ja som**. Táto zdanlivá

gramatická „chyba“ nebola nikdy pri prepisovaní Nového zákona odstránená. Tí, ktorí nám zachovali túto formu chápali, že Ježiš zámerne naráža na Božie meno zjavené Mojžišovi pred vyslaním do Egypta:

Boh povedal Mojžišovi: „Ja som, ktorý som!“ – a dodal: „Toto povieš Izraelitom: »Ja-som« ma poslal k vám!“ (Exodus 3,14)

Posledný večer pred ukrižovaním Ježiš svojim učeníkom okrem iného povedal:

Veríte v Boha, verte aj vo mňa... Ja som cesta, pravda a život... Kto vidí mňa, vidí Otca... Verte mi, že ja som v Otcovi a Otec vo mne. (Ján 14,1-11)

Učeníci v tejto chvíli určite nepochopili plnú hĺbku Ježišových slov, ale jeho slová sa v nich stali semenom viery v jeho božstvo. Ich viera rástla a vyústila do Tomášovho vyznania, keď sa mu Ježiš zjavil ako vzkriesený:

Tomáš mu odpovedal: „Pán môj a Boh môj!“ (Ján 20,28)

Tomáš ešte krátko predtým pochyboval o Ježišom vzkriesení, zatiaľ čo ostatní učeníci už uverili. Svojim vyznaním nakoniec vyjadril aj presvedčenie ostatných učeníkov. Toto svedectvo nám Ján dosvedčuje naprieč celým svojim evanjeliom.

V knihe Zjavenie Ježiš Jánovi hovorí, že je **Prvý a Posledný**:

Keď som ho uvidel, padol som mu k nohám ako mŕtvy. On položil na mňa svoju pravicu a povedal: „Neboj sa! Ja som Prvý a Posledný“ (Zjavenie Jána 1,17)

Rovnako hovorí o Hospodinovi i Starý zákon:

Toto hovorí Jahve, kráľ Izraela, vykupiteľ jeho, Pán zástupov: „Ja som prvý a ja som posledný, okrem mňa nieto Boha.“ (Izaiáš 44,6)

Skutočnosť, že Ježiš vzťahuje výroky z Izaiáša o Hospodinovi na seba nepodkopáva vieru v jediného Boha. Boh – Otec zjavil svoju večnú lásku k svetu vo svojom jednorodenom Synovi. V Synovi, ktorý je mu svojou podstatou rovný, je s ním jedno a stal sa človekom.

Pokiaľ máte myšlienky alebo otázky k tomuto textu, budeme radi, keď nám napíšete.

Vaša e-mailová adresa

Vaša správa

Odosla?

© 2021 www.krestania.info - Všetky práva vyhradené.

Uvedené biblické pasáže sú prevzaté z prekladov: Preklad prof. Jozefa Roháčka © 1936 - 1969, Evanjelický preklad © 1995 - podľa prekladu redakčnej komisie Slovenskej evanjelickej cirkvi a.v. v SR a Katolícky preklad © 1968 Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, Rím, b. t. 1968.

Články zverejnené na týchto webových stránkach alebo ich časti môžu byť použité v nezmenenej forme pre súkromné účely.

Publikovanie alebo použitie týchto dokumentov v akejkoľvek inej forme alebo pre akýkoľvek iný účel podlieha nášmu súhlasu.

Webová stránka môže obsahovať odkazy na internetové stránky tretej strany. Ich zverejnenie neznamená, že ich obsah schvaľujeme, prijímame alebo s ním súhlasíme.